

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของยุโรปสมัยกลาง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง อารยธรรมโลก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของยุโรปสมัยกลาง
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๓๑๐๔ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของยุโรปสมัยกลาง

ยุโรปสมัยกลาง (Middle Ages) เป็นช่วงเวลาที่ยาวนานกว่า ๑,๐๐๐ ปี เริ่มตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๕ ไปจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ เป็นช่วงเวลาที่โลกยุโรปเปลี่ยนผ่านจากความรุ่งเรืองของจักรวรรดิโรมัน ไปสู่ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance) โดยมีเหตุการณ์สำคัญหลายประการที่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และศาสนาอย่างชัดเจน

การเริ่มต้นของยุคกลางเริ่มต้นจากการล่มสลายของจักรวรรดิโรมันตะวันตก เมื่อชนเผ่าอนารยชน เช่น วิซิกอท ออสโตรกอท และแวนดัลส์ ได้เข้ายึดกรุงโรมในปี ค.ศ. ๔๗๖ เหตุการณ์นี้ทำให้ระบบอำนาจ ศิลปวัฒนธรรม และกฎหมายของโรมันหยุดชะงักลง ยุโรปตกอยู่ในภาวะไร้ศูนย์กลางอำนาจ เกิดความวุ่นวายทั่วแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม มีผู้นำบางคนพยายามฟื้นฟูระเบียบในยุคแห่งความวุ่นวาย เช่น กษัตริย์ชาร์เลอมาญแห่งอาณาจักรแฟรงก์ ซึ่งสามารถรวบรวมดินแดนยุโรปตะวันตกได้อีกครั้ง และได้รับการสวมมงกุฎเป็น "จักรพรรดิแห่งชาวโรมัน" ในปี ค.ศ. ๘๐๐ โดยสมเด็จพระสันตะปาปา ลิโอที่ ๓ การแต่งตั้งนี้ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความพยายามฟื้นฟูอารยธรรมโรมันในบริบทของศาสนาคริสต์ แต่ยังนำไปสู่การก่อตั้งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ และการมีอิทธิพลของ คริสตจักรโรมันคาทอลิกต่อการเมืองยุโรปอย่างลึกซึ้ง

เมื่อเวลาผ่านไประบบการปกครองในยุโรปค่อย ๆ พัฒนาเป็น ระบบฟิวดัล (Feudalism) ซึ่งเป็นโครงสร้างทางสังคมที่ขุนนางท้องถิ่นมีอำนาจดูแลประชาชนในพื้นที่ของตนแลกกับความภักดีต่อ กษัตริย์ ระบบนี้เกิดจากการที่กษัตริย์ไม่สามารถปกป้องทุกพื้นที่ได้เอง ทำให้ผู้คนหันไปพึ่งขุนนางและอัศวิน ฟิวดัลจึงกลายเป็นรากฐานของความสัมพันธ์ทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจในยุโรปยุคกลางนานหลายศตวรรษ

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๐๙๕ สมเด็จพระสันตะปาปาเออร์บันที่ ๒ ได้ทรงเรียกร้องให้ชาวคริสต์ทำสงครามครูเสด (Crusades) เพื่อยึดดินแดนศักดิ์สิทธิ์จากชาวมุสลิม และช่วยเหลือจักรวรรดิไบแซนไทน์ การทำสงครามครูเสดในระยะยาวส่งผลให้ระบบฟิวดัลเริ่มเสื่อมลง ขุนนางเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ความศรัทธาต่อคริสตจักรเริ่มลดลง ขณะเดียวกัน การติดต่อกับโลกตะวันออกได้เปิดโอกาสให้ชาวยุโรปรู้จักสินค้าและวัฒนธรรมใหม่ ๆ ส่งผลต่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเมืองท่าของอิตาลี เช่น เวนิส เจนัว และฟลอเรนซ์ ซึ่งกลายเป็นศูนย์กลางการค้า

การค้าขายที่เจริญขึ้น ทำให้เกิดชนชั้นกลางใหม่ เช่น พ่อค้าและช่างฝีมือ ซึ่งไม่ได้อยู่ในระบบฟิวดัลแบบดั้งเดิม และมีบทบาททางเศรษฐกิจมากขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคม และเริ่มมีแนวคิดใหม่ ๆ ด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม ขณะเดียวกันอำนาจของคริสตจักรเริ่มถูกตั้งคำถาม โดยเฉพาะเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น ความล้มเหลวของสงครามครูเสด การระบาดของโรคกาฬมรณะ และการใช้อำนาจเกินขอบเขตของพระสันตะปาปา

ท้ายที่สุด ยุโรปเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านอีกครั้ง กษัตริย์หลายพระองค์สามารถรวบรวมอำนาจกลับมาได้ และพัฒนาการปกครองแบบรวมศูนย์ จนเกิด รัฐชาติ (Nation-State) เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส และสเปน พร้อมกับการเริ่มต้นของ การปฏิรูปศาสนา ในศตวรรษที่ ๑๖ ซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของยุคกลาง และนำไปสู่ยุคใหม่ของประวัติศาสตร์ที่เรียกว่า ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance)